

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvántartások és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítattak.

Nyilvántartási szám 50 fillér.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

Jön a tél!

Itt van a tél, itt van újra . . . zengi vigan a jókedvű poeta. Ám a modern kor dalos madara már nem fogja fel oly vigan ezt a komor, kegyetlen évszakot, mert már leáldozott a vig disznótoros lakomák s hajnalig tartó dárídók korszaka, amikor a jókedvű poeta minden háznál szívesen látott vendég volt, az uri társaságok mulattatója, felderítője. Ma már a poeta is a drága szén-árakra gondol s a fűtellen szoba kellemetlenségeire. S nem ajzza fel hurjait vidámbangó szezonaiokra, inkább együtt kesereg azokkal, akiknek ma már a tél kezdetén fő a fejük, hogy honnan szerzik be a drága fűtőanyagot, a meleg téli ruhát s mindazt, amire feltétlenül szükség van egy háztartásnak, hogy a zord évszakkal minden zökkenő nélkül megküzdhessen.

Itt van a tél, itt van újra . . . S nekünk eszünkbe jut az a tenger nyomorúság, ami vele együtt jár. A dendergő, lázó szerencsétlenek óriási tábora, akiknek még meleg ételre sem jut, akik vékony hiányos öltözékben néznek elébe a hideg télnek s akiknek oly kevesen nyújtanak, mert nem is nyújthatnak — segítő kezét.

Tudjuk nagyon jól és igen sokszor cikkeztünk is arról, hogy vannak jótékony egyesületeink, melyeknek ilyenkor jutna feladatuk segíteni szerencsétlen embertársaikon. Igen ám, de az a rettenetes közgazdasági válság, mely miként egy modern tatárjárás, feldúlta egész társadalmi és közéletünket, minden eszköztől megfosztotta még a jótékony adakozókat is, hogy segíthessenek a mások

szerencsétlenségén. Mindenki a saját bajával van elfoglalva. Minden egyes ember existenciális gondokkal küzdök; hogy kívánhatjuk akkor józan ésszel, hogy a jótékonyág oltárán a kegyeletes láng oly hatalmas fény-sugarban lobogjon fel, mint akkor, amikor mindenkinek kijut a jóléte!

Sívalmas, keserves télnek nézünk elébe. Már előre elszorult szívünk azon képek elgondolásakor is, melyekben, sajnos, ezidén oly bő részünk lesz majd. Soha annyi szerencsétlen ember nem volt ez országban, mint épen mostanság. A nyomor orgiáka ül s senkiről sem tudhatjuk, hogy holnapra vajon jut-e az a falat kenyér majd asztalára, melyre pedig elsőrendű szüksége lehet.

Mindenki mindent redukált, amiről azt gondolta, hogy felesleges avagy fönyűzés. Mindenki elvonta magától azokat az élvezeteket, melyekhez pedig ezidégig hozzászokott. De vajjon a jótékonyág nem fönyűzés sokak szemé előtt? S vajjon nem épen a pártolásra érdemesek s nyit meg leginkább ezeket a válságos idöket!

Jön a tél! S minden komorsága, zordonsága ez évben kétszeres veszedelemmel járhat. Tudjuk, sőt reméljük, hogy jótékony intézményeink minden tőlük tehető elkövetnek a szokatlan nagy nyomorúság leküzdésére, minden erejüket megfeszítik, hogy segélyre szorult gyámoltjak részére kijuttassák megérdemelt alamizsnáikat, de vajjon ki biztosít arról, hogy jótékony intézményeink anyagi ereje nem roppan-e össze a nagy szükséglet következtében!

A társadalom s az illetékesek köteles-

sége felemelni azokat, kiket a kegyetlen sors önkénye a porba sújtott. Ne tekintsük ez esztendőben a jólékonyságot olyan fönyűzésnek, mely idén, épen a közgazdasági válságok mostohasága következtében mellözhető, hanem hazafias kötelességünknek tartjuk segíteni a szerencsétlenségek, a gyámoltalanok s azokon, akik saját erejükkel nem tudnak védekezni egy természetes, de mégis kellemetlen természeti jelenség ellen.

Itt van a tél, itt van újra . . . S mi szomorú lemondással, félelemmel tekintünk elébe . . .

Államsegély a községeknek.

Megmozdultak az ország magukra hagyott községei, tömörülésre készülnek és az állami feladatok teljesítéséért az állam részéről kárpótlást kívánnak. Mozgalmuk jogosságát és kívánságaik igazságos voltát a törvényre alapítják, a törvényre, mely az elmúlt évben a városok államsegélye biztosításakor elvileg kimondta, hogy az önkormányzati testületek az állami teendők végzéséért államsegélyt illeik meg. Gazdag, hatalmas, nagy anyagi erővel bíró városokat csak úgy, mint a legkisebbeket kárpótolja az állam az állami teendők ellátásáért s ha a városok álláspontja szerint szűkös is az államsegély, az állami kárpótlás kötelezettségének elve mégis érvényesül.

Az ország községei csak úgy teljesítenek állami feladatokat, mint a városok s ki tagadhatná, hogy nem elhagyatottabbak, szegényebbek, gazdaságilag gyengébbek-e a községek, mint a városok?

Baka nóta.

Háboruba, csatatűzbe Ha megjövök, arany csillag
Megyek rózsám, égveled!.. Disziti a nyakamat,
Aki téged úgy szeretett, Én pediglen átolelem,
A bakádát ne feledd. A hóféh nyakadat.

Valahányszor elfogja a S ha helyettem levél jönne,
Szívedet a búbanat, Gyászszegélyű, szomorú,
Kéts egy könyvet, sirassad Sirass el majd, az lesz az én
A hűséges bakádát. [meg Siralmomon koszorú.

Zombory Gyula.

Misi a számár.

Irtá: Toma János.

Egyszer egy számár, valamely különös módon oroszlábörhöz jutott. A szegény párat a hivalkodás ördöge szállotta meg a pompás oroszlábör látásra és hosszas gondolkodás után odasugta a párjának:

— Mami, ma a Misi megremegtetni a pusztát és megfélemlíti gögős állatait.

A jó mámi elnevette magát a férje szavain. Jóízű volt a nevetése, hiszen a szegény Misinek olyan ritkán vannak vidám percei és ime, az öreg ma tréfálkozik.

Misi azonban épen nem tréfálkozva mondotta igéit és nagyot ordítva hitvesére, haragosan elrohant.

Meg sem állt a cserjésis, ahol magára vette a vedl-t oroszlábör.

Hogy mit érzett az oroszláböröntös alatt Misi,

azt nem is lehet elmondani. Fejét felvetette, nyakát kinyújtotta és nagy, méltóságos léptekkel indult neki a végtelen reneteknek.

Megy, mendegél, egyszer csak elébe akad egy nyul.

— Hopp! — itt az alkalom — gondolta magában a hős — ezt a nyomorult párat halálra íjlesztem.

És egyik lábát felemelve, haragos szemekkel mérte végig a nyulat. A nyul nem mozdult. Misi nagy méltósággal megrázta a sörényét, gondolva, hogy attól majd csak megröndül a figyelmetlen jószág. De a nyul meg se mozdult.

Erre már dühös lett Misi és nekirohant a nyulnak. A nyul pedig oldalra állt.

Misi megtorpan, haragos szemeit ráveti a lesifülésre, aki nagy nyugalommal nézegeti tovább. Ez a hideg személtődés végre is felkavarta Misi véreit, hirtelen rázkódsz után kirugott és nagyot bödült.

— Já! já! já! — hangzik végig a pusztán a számár rettenetes, haragos bödülése. A nyul azonban nem futott el, hanem gonosz mosolyra torzítva el apró száját, körüljárta a számarat.

Misi meg csak áll, csak bámul és sehogysem tudja megfejteni azt a kérdést, mért nem fut elöle halálra rémülten az a nyomorult nyul?

Miután azonban sehogysem jutott nyitjára a dolognak, az s nékül megfordult és elkeseredetten és kedvetlenül hazafelé úgetett.

A jó mámi épen egy ösztövért bojtortján körön lakmározott, amikor Misi hozzádörgölődött.

— Huh te vagy az, jaj be furcsán nézel ki — és nevetett oly bután, amilyen bután csak egy számár tudhat, ha nevetni tudna.

Misi ránéz az asszony számárra s mikor az már tisztességes arccal állt előtte, elmondta kalandját és hozzátette.

— No mámi most légy okos és mondd meg, mért nem tudom kitalálni, miéért nem ijedt meg tulajdonképpen tőlem a nyul?

A mámi arca ijedtséggel telt el, de asszonyi jelleménye mégis megmentette a Misi haragos rugásától. Koppadt fejét szerelmes melegséggel dörzsölte párja lapockájához és nagy ravaszággal, édeskedő dünyögéssel motyogta:

— Te kis bolondom, én bizony nem tudom, hanem menj el a ló komához, az bizonyosan megmagyarázza néked a dolgot.

Misinek erre egyszeribe fejbe szállt a büszkeség, hogyne, mikor olyan okos kérdést tud felvetni, hogy arra sem ő, sem a felesége feleletet nem találak.

Ezért hát, mikor a ló elé ért, nem úgy állott meg ötte, mint egy közönséges számárhoz illik, hanem hivalkodó, feszes és gögős volt s elváltozott hangon, eltekintve a ló felett, tette fel kérdését:

— Ugyan, te ló, ha van egy sütnyi eszed, mondd meg nekem, hogy miéért nem tudtuk kitalálni, se a mámi, se én, hogy ama hitvány nyul, melyel ma reggel találkoztam a pusztán, nem csak hogy meg nem ijedt tőlem, hanem még szemtelenkedett is velem?

Minden érdekkör, ha valamely állandóan felismert közös érdek által összekapcsolódik, ezen érdek kielégítésére szervezkedik. A városok sikeres szervezkedése meghozta a maga gyümölcseit s joggal állítják a községek, hogy ha a városoknak, mint önkormányzati testületeknek volt és szervezkedési szabadságuk, a községeknek legalább is van közös kérelmezési joguk.

Az a különbség, mely város és falu között mindenütt a világon megvan, nálunk a legnagyobb. Ebből a tényből sokan azt a helytelen következtetést vonják, hogy ennek így is kell lennie és hogy a községben magasabbrendű, a lakosság kényelmére, egészségére szolgáló szükségletekről nem lehet beszélni. Igaz az, hogy ma még nem lehet beszélni rólok, de nem azért, mert nincs rájuk szükség, vagy azért, mert nincs meg a szükséges érettség, hanem, mert a községek cselekvési és elhatározási szabadsága minimális, az állam pedig nem terjeszti ki gondoskodását a községekre oly mértékben, mint a minőt a községek nemzet és államfenn tartó minősége megkövetelne.

A nemzeti lökrekvések legjava nálunk a városok felé fordul és ez alól az egyes, erős akaratú is, nehezen képes magát felszabadítani. Hasonlítuk össze a város közelet, világított utcáit, szórakozó helyeit, magasabb kultúráját, az emberi kényelmet szolgáló sokféle intézményeit s általában a város életét a faluval. Oda összpontosul a hatalom, az esztetika élvezetek, a tudományoknak és művészeteknek minden virágja, mely érdemessé teszi az életet arra, hogy éljünk. A faluban mindebből alig van valami s összel és télen olyanoknak, kik jobhoz szoktak, a faluban élni alig lehet. A rossz, kövezetlen, sáros utak, a szakadó eső, az esti sötétség, az egész élet unalma és egyhangúsága tűrhetetlenné válik.

Az a látótság, mely nálunk falu és város közt van, az egyoldalú fejlődés eredménye. Minden úgy van ma megteremtve, hogy a faluban jelentkező összes kulturális, gazdasági és szellemi erőnek a város veszi hasznát. A falvak embereiből még a tudata

A ló rávetette fél szemét a számarra s miután nagy nyugalommal tovább harapdálta a fűszálakat, megkérdezte Misiót?

— Ugyan mondd csak, mi vagy te?

Misi úgy büszkeséggel rávágja a feleletet:

— Oroszlán!

A ló nem akarta észrevenni ezt a gögősködést s azért nagy nyugalommal kérdezte tovább:

— De mi voltál azelőtt?

Misi úgy érezte, hogy megingott alatta a föld s mind a vére a fejébe fut. (No de ilyen ki-méltelen kérdés.)

Nagykésőn sugja csak a ló felé:

— Mi voltam? Hát becsületlen keresztes állat voltam, ha mindénáron tudni akarod.

Erre már felemelte fejét a ló s csendes mosolygás közt szemlélve a számár kínos zavarát, rákiált Misi-re:

— A hétköznapi nevedet mondd!

Misit megrémíti ez a durva nyersség és hamarjában kibíri:

— Hát számár!

Erre a ló nagy gúnyosan jegyzi meg:

— No látod ezért nem találd ki!

A ló azután belekapott egy hatalmas fűcsomóba, Misi pedig valóságos számár ügétéssel indult hazafelé. Útközben elveszítette az oroszlanbőrt s otthon a mámi mellé állva, buta arccal nekiesett a kóróboroknak és bizony még azon sem tűnődött, hogy miért jutott tulajdonképpen kóró a számár eledelül.

is kiveszett annak, hogy ők politikai és társadalmi téren számítanak.

A magyar községnél nincs elhagyottabb és szegényebb. A magyar állam 1600 millió koronás költségében nincs egy számbavehető tétel a községek kifejezett leleszítésére. A községek közterhei évről-évre óriási emelkedést mutatnak. A községi pótdadó országos átlaga 1881. évben még 168 százalék volt, ez az arány 1898. évre 344%-ra emelkedett, az 1908. évre pedig 464%-ra szökkent fel. Száz százaléknál magasabb pótdója ma 1386 községnek van s vannak községek, hol 300. sőt 500 százalék és ezen felül pótdadó terheli a község lakosságát. A legtöbb község 70—90 százalékos pótdadó terhe alatt küzdök és a községek adóságainak szaporodása messze felülhaladja vagyonuk szaporodásának arányát.

Az államkormányzás művészete az, hogy az államban élő minden szervezet harmonikus fejlődése egyenlően biztosított. Az egészség, kultúra, a népjólét emeléseért folytatott küzdelemből részt kérnek a községek s arról akarják meggyőzni az illetékes tényezőket, hogy nagy igazságtalanság, hogy mikor a gazdag hatalmas városokat tízezrekkel kárpótolja az állam az állami teendők ellátásáért — Debrecen évi 75.000 korona, Szabadkát évi 90.000 korona, Temesvárt évi 75.000 koronával stb. — ugyanezért a községeknek semmit sem jutott.

Éppen ezért államügyben részvételük iránt közös mozgalmat indítottak, törvényes mozgalmat, kérelmezési jogok gyakorlásával s joggal hiszik, hogy az ország összes községei is kaphatnak legalább ugyanannyi államségielyt, mint amennyit szervezkedésükkel a városok kiküzdöttek.

A községek mozgalma, kéréme, melynek napirenden tartására egy új lapot is alapítottak: a Községek Lapját, méltányos és igazságos és remélhetik is teljesedését.

Cseléd-ügyünk.

Irtá: — öv. Vargyas Endréné.

Napjainkban a sok visszasa helyzet közepette családunk nyugalomát nem kevésbé zavarja meg az a cseléd-mizéria, amely ellen sajnos, oly sokan jajdulnak fel. Neki tagadom, hogy ennek elsősorban a mi fiatal asszonyaink háztartási gyakorlatlansága a legfőbb oka, (tiszl. a kivételeknek) minthogy ők maguk sem lévén jártasak a házi teendők gaiban s összhangoz munkájában, így kétszeresen érzik a súlyát a rossz tudatlan cselédnek.

Hogy ezen a bajon, amelyből kifolyólag nemcsak családi, de a társadalmi bajok is fejlődtek, ezen minél hathatósabban segítsünk, állítsunk fel egy normálét, amely ép úgy mint ahogy az iparost vagy gyár munkást is kényszeríti tudásához, szorgalmához, ügyességéhez mérten, legyen kiszabva a jogos illetmény a cseléd-körnek is.

Legyenek olyan kötelező pontok előírva, amelyek úgy a cselédet, mint a gazdát arra kényszerítik, hogy emberi méltóságukhoz és függő viszonyukhoz mérten egymást támogassák.

Ha nem volna úr, aki a szegény és szolgálatra utalt egyéneknek megélhetését biztosítaná, ép oly nagy baj lenne, mintha nem volna olyan munkás vagy cseléd, akinek megélhetése biztosítására munka kell. Becsülje meg mindenik a másikat s akkor nyugalom honol a családokban. Amily áldás

a jó és hűséges cseléd. ép úgy mondható fizetett ellenségnek az, aki gazdája családja ellen vet

A Magyar Urinók Egyesülete megalakította első cselédképzőjét s így mint szakavatott magyar asszonyokból álló bizottság szívesen vállalkozik arra és felajánlja szolgáltatását, hogy a cselédképző mellett egy mintaházat létesít s itt köteles minden cseléd, főző, szobalány és mindenek, akik először mennek beszegődni vagy akik 20 éven alul vannak, hogy elvállalt minőségük munkaköréből képesítő vizsgát kell tenni.

A bizonyítvány a kormány által elismert okmányként szerepel.

A vizsgáló bizottság tagjai napdíjat kapnak és kötelesek már reggel 8 órától a vizsgahelyen megjelenni. A vizsgálandó növendék köteles a bizonyítványért 3 koronát fizetni és bélyegdíjat is.

Rövid időn belül már az egész országban ily rendszeres módon fogunk cselédek képezni s általa egy egész új társadalmi irányt is teremteni.

A cselédképzőbe, csak tisztességes hazas élelet élő családokból való lányok vétettek fel.

A menhelyek leányai, akik szegények s nem lévén garancia erkölcsi biztonságuk és hajlamukról, gyarak részére lennének kiképzendők. Ezek részére 10 evől 15 évig egy előkészítő tanfolyam is lenne szervezve.

— **Felhívás.** A nagykanizsai ker. munkásbiztosító pénztár mintegy 100 paras hátralékát mulattatni behajtásra. Mielőtt a községi előjáróság a járási hatóság meghagyására a végrehajtást a hátralékosok ellen megkezdendé, figyelmezteti őket, hogy tartozásukat 8 napon belül Csáktornya községéhez 3-ik sz. hivatalos helyiségében saját érdekében befizessék. A községi előjáróság.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Nevelői megbízás.** A vallás- és közoktatásügyi min. miniszter a csáktornyai ált. tanítóképző-intézetnél a nevelői teendők ellátásával Kollay István ózdi vasgyári tanítót bízta meg.

— **Halalozás.** A csáktornyai ált. tanítóképző intézetnek halottja van. Szalatsy Rezső tanár, aki ammiszterium a szünidő folyamán Csáktornyára áthelyezett, november 30-án a budapesti Új-Szent-János kórházban, életének 39-ik évében, hosszas szenvedés után csendesen elhunyt. Szalatsy Rezső tanár betegen jött Csáktornyára s állapota időközben annyira súlyosbodott, hogy szabadságolni kellett. De le sem tett szabadsága, súlyos betegsége a gyarló testen győzedelmeskedett. Szalatsy Rezső tanárt e hó 3-án déntáig temették el az elsőkerületi farkasréti temető halottaskápolnájából az ottani temetőben. A tanítóképző intézet az igazgató vezetéce alatt hármastagú küldöttséggel képviselésté magát a temetésen s tett úgy a tanári testület, mint a tanulóifjúság nevében, mely részvételé igaz jelöl, koszorút a felejtethetlen halott ravatalára. Legyen ádított drága emlékezete!

— **Adomány.** A szegénysorsú tüdőbeteg részére a muraszentmártoni körjegyzőségben 10 korona 63 fillér gyűlt egybe.

— **Segédjegyzői pályázatok.** Muraköz területén következő helyekre hirdettek pályázatot: Tüskésrétyörgyüre, Kisszabadvány, Muraszentmárton, Dékánfalvára dec. 23-ig. Muraszendabehyre dec. 21-ig szóló határidővel.

— **Allandó mozi.** A Heinrich-féle allandó moziban múlt vasárnap A néma hős drámat

adták elő négy felvonásban. Szenzációs képei érdekesen világlítottak arra a mérhetetlen szívósságra, mit egy japáni hazája érdekében kifejteni képes. A műsört kiegészítették egy izgalmas vadászattal. A csodagyermek s a megszelídített anyós apróságok felvételei. Szerdán »A fekete halál« modern dsungel dráma került színre Rita Sacchetto világhírű ausztráliai táncosnő és mimotragika fellépésével.

— **Gyászhir.** A zágrabi máv. iskola tanstülete fájdalmas szívvel jelenti, hogy a magyar tanügy fáradhatatlan munkása, Konicics Lajos máv. igazgató-tanító, mult hó 29-én, életének 44-ik, ügybuzgó tanítói működésének 25. évében, rövid szenvedés után, váratlanul elhunyt. Temetése a zágrabi magyar közönség óriási részvétele mellett, mult hó 30-án d. u. 3 órákor volt a máv. iskola tornacsarnokából. Nyugodjék békében!

— **Adorító volt** valamikor az átható szaga csukamájolaj, ma azonban a Zoltán-féle már oly tökéletesen van előállítva, hogy minden gyermek szívesen veszi be, mert sem rossz íze, sem kellemetlen szaga nincsen. Üvege 2 K Zoltán Béla gyógyszertárában Bpest.

— **Betörések Alsódomborun.** Alsódomborun nagy lopás történt november 27-én éjjel. Utasi vegyeskereskedő boltjából 500 K készpénzt s ezenkívül 300 K értékű áruloptak el. Be akartak törni a gyógyszer-tárral szemben lévő kiskereskedésbe is, de a kereskedő a zajra felébredt s erre a tettesek elmenekültek. Ugyanakkor éjjel betörték a Giavád-fele kocsmára két ablakát s egy kovácsműhely ablakát is, ahonnan a szükséges fesszezők eszközöket szereztek be műveleteikhez. Utasi József kereskedő, volt negyvennyolcas honvéd, iránt általános a részvétel, annál is inkább, mert nemcsak a fentiekkel károsították meg, hanem gyűrfűt, sőt érdemrendjét is ellopták. De meglopták az országúton, az Alsódomboruhól Kotorba közeledő postát is, amennyiben a kocsi-ban szállított csomagokat, melyekben malac, sonka, hal volt, szintén elemelték. Holmi vándorcigányokra gyanakszanak, akik előtte való napon vonultak át a falun, el is fogták őket, de még eddig nem vallottak. Azt is mondják, hogy domborui ember volt a tettes, aki csak azért követte el a többszörös betörést, hogy a figyelmet több irányba terelje. A nyomozás a legnagyobb körültekintéssel és kitartással folyik az ottani csendőrség részéről.

— **A Csányi-szobor ügye.** A zalaegerszegi Csányi-szoborbizottság tudvalevőleg nagy buzgóságot fejt ki, hogy a vármegye egyik legnagyobb szülőltének s az egész ország egyik legnagyobb vértanújának, a vérvivatarkozól biatón meg halt miniszternek, Csányi Lászlónak szobrát emeljen. A buzgóság eredménye a megközelítőleg 40 ezer koronára rúgó összeg, mely majdnem 10 éven át ugyan, de jobbra csak filléres gyűjtésekből gyűlt egybe. A szobor felállítására a jövő 1914. év nyárára van kitűzve, de a kívánt időig és összegig még egy pár ezer koronát kell a bizottságnak összegyűjtenie. Ezért a bizottság ezáltal lelkes felhívást intézett dr. Thassy Gábor vm. tiszti főorvos, bizottsági elnök, Borbély György főgimn. tanár, bizottsági titkár és Szirmai Miksa kir. tanfelügyelő, biz. tag aláírásával a vármegye közigazgatási tisztviselőihez s tanítóhoz, tanárainhoz, hogy a még hiányzó összeg gyűjtésére vállalkozzanak. Azt hiszik, ez a felhívás kellő eredménnyel is fog

járni, mert az áldozatkészség minden viszonyok között egyike a legszebb érényeknek.

— **Borvásár.** A horvátországi, Sveti Iván (Zelina) községben székelt Gazdaszövetség ez évi borvásárját f. hó 11 és 12-én tartja meg Sveti Ivánban. Az eladásra kerülő bor körülbelül 20000 hektoliterre rúg. A bor 7—8% alkoholtartalmú. Sveti Iván községnek vasúti állomása Kónčina.

— **Elhalasztott árverés.** A lapunkban emített Zrínyi Viktor féle nyilvános árverés, közbejött körülmények következtében f. hó 9. napjáról f. hó 15-ikére halasztott el. Az árverési feltételek a város előjáróságánál a hivatalos órák alatt betekintheők és megszereshetők.

— **Táncanfolyam.** Mayersberg Frida közkedvegnek örvendő táncitanítónő legközelebb Csáktornyára jön. A közeljövőben megkezdte működését a Zrínyi-szállóban.

— **Öngyilkosság.** Szomorú esemény történt mult hó 30-án délelben Kisszabadkán. Puhr Mihály, odaváló körjegyző felesége, szül. baracscai Szűts Margit asszony, önkézevel vetett véget fiatal életének. Marógut és gyufaoldatot ivott, mely iszonyú szenvedések után életétől megfosztotta. Az öngyilkosság nagy föltűnést s általános részvételt keltett. A szerencsétlen asszonyt, kit férjén kívül egy kis lányka is sirat, december 2-án helyezték el a református vallás szertartásai szerint a kisszabadkai temetőben örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

— **A Norddeutscher Lloyd,** amely tudvalevőleg a világ legnagyobb hajószállalata, kajütirodát nyitott Budapesten, az Angol királynő-szálló épületében. E kajüt-irodában helyezkedett el a Menetjegy-iroda főlkája is, amelynek tudvalevőleg a Vigadó épületben volt a központi irodája. A Norddeutscher Lloyd irodájában a vállalat egyik főtisztviselője Redersen Adolf lett a vezetője, programja a magyarokkal, akiknek élénken fellendült utazási kedve már a külföldön is ösmeretes, a tengeri utazásokat megkedvelteit. Az iroda ennél fogva, noha a Norddeutscher Lloyd engedélyt bír a kivándorlók szállítására, kivándorlással egyáltalán nem fog foglalkozni, hanem kizáróan kéjutazásokra és társas utazásokra helyez súlyt.

— **Hirtelen halál.** Tragikus módon halt meg L-hoczyk Márton 69 éves nyug. t. v. h. állatorvos 5-én éjjel 1/2, 12 órákor, aki aznap délelben a gyorsvonattal fiának, Szenteh Ilo-nával 6-án megtartandó esküvőjére Csáktornyára érkezett. Az esztét az örömszüzők körében töltötték s éjjel felé távozott Hajas-szállóbeli lakására. Az illetményen találtak rá holtan Szívszélhűdés ölte meg az állítólag úter elmeszesedésben szenvedő öreg urat. Lehoczky Márton holttemét Tornaújára szállították, Gömör vármegyébe.

— **A telefonelőfizetési díjak reformja.** A posta- és távirda igazgatóság a vidéki távbeszélő hálózatoknál 1914. év január hó 1-től új telefonarifa életbeléptetését tervezi. Az új tarifa szerint a díjazás alapját a helyi hálózatok mindegyikénél, a város legforgalmasabb részének középpontjától legtlávolságban 2 km sugárral képzelt körön belül eső terület képi. Ez a középpont a helyi hálózat díjazási középpontja. E középponttól legtlávolságban mért távolságon belül felszerelt telefonállomásokon a helyi forgalomban folytatott beszélgetésekért csakis bizonyos meghatározandó előfizetési díj, az azon túl fekvők ellenben az előfizetési díjon felül még vezetékfenntartási és építési hozzájárulás is fizetendő. A díjazási középpontnak a város legforgalmasabb része középpontjának kell lennie, melyet a helyi viszonyok alapos mér-

legelése mellett a postahivatal vezetője a helyi hatóság meghallgatásával együttesen állapít meg. A reform a távbeszélő előfizetési díjak olcsóbbodását jelenti.

— **Elő hó.** Végre a tél is megemelte magát. Beköszöntött fehér leplevel, hogy a maga uralmának látszatát adjon. Miklós napja előtt való napon sűrű pelyhekben kezdett havazni s havazott egész nap. A hó azonban teljes mértékben nem érvényesülhetett, mert vizes földre esett s így bizony loccs-poccs lett az eredménye fehér hóréteg helyett, mely a városban a nap folyamán már teljesen eltűnt s csak künn a mezők hirdelik még, hogy Téliapó e hó 5-én bemutatkozott.

— **A bika áldozata.** Damásán a napokban Szóci Sándor odaváló gazdát saját bikája öklelte fel és taposta össze úgy, hogy csak elősiető fia menthette meg a teljes agyon-gázolástól. A bikát a piros cirok tette dühössé, melyet Szóci mindkét kezében az udvaron végig vitt. Ettől vadult meg a fiatal bika s rohant gazdájának. A szerencsétlenül járt Szóci most gyógyitják s ha egyéb komplikáció nem járul bajához, egy pár oldalbor-dája árán fogja majd emlegetni fiatal bikája szilajsgát.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Novák Mária, László Deli, Petrics Kálmán, Szersán Ferenc, Koren Teréz, Horvát Mihály, Antonovics Erzsébet, Horvát Erzsébet, Mofcsán Hedvig, Baliga Vendel, Grábár Teréz, Kozják Mária, Tkaicscz Teréz, Mihálcsek József, Hári Erzsébet, Kuanecz Péter, Eisenstädter Rezső. Meghaltak: Grábár Jánosné (63 é), Doklea József (76 é), Marcsecz István (55 é), Mekovecz Mária (7 é), Ciglarics Jakab (74 é), Martincsevics Eleonora (19 h), Vabecz Julianna (16 h), Szersán Ferenc (10 u), Kermek Karolyne (53 é), Mavrek István (1 h), Zadravec Rókus (51 é), Mosmondor Ferenc (13 h), Horváth László (22 h), Buján János (68 é). Házasságot kötöttek: dr. Thaller Miklós és Rummer Vuchetich Stefánia, Sattler Mór és Granitz Paulina, Strausz Lipót és Strausz Sarolta.

— **Az adótörvények végleges elhalasztása.** A pénzügyminiszter 102.500/1913. sz. rendeletében utasította a törvényhatóságok adóigazgatási közegeit és a pénzügyigazgatásokat, hogy az állami egyenes adóknak az 1914—15—16. évi kivételére vonatkozó előmunkálatokat kezdjék meg. Az utóbbi hónapokban ismétellen merültek fel hírek, hogy a kormány az adóreformot 1914. évi jan. 1-én minden módosítás nélkül életbelépteti. A rendelet végleg eloszintja a kéte-lyeket, midőn az előmunkálatoknak a régi törvény alapján való megkezdését írja elő.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Sopronban** december hó 8. napján délelőtt 9 órákor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartani. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők Deák-tér 8.

— **Bucsúszó.** Nagykanizsára történt távvozásom alkalmával mindazon jóbarátaimnak és ismerőseimnek, akiktől személyesen el nem bucsúzhattam, ez úton mondom Isten hozzádot. Halmos József kir. tsvzéki irnok.

Szerkesztői üzenetek.

— **Pont.** Besoroztuk a most beküldött cikkeket. A Nagyságos Asszonyt azonban nem használhattuk. Ha akarja, visszaküldhetjük.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna očna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik: ZRINYI KÁROLY.	Surađnik: PATAKI VIKTOR.	Izdatelj i vlasnik: STRAUSZ SÁNDOR.

Prikazi od balkanskoga boja.

Kad je već videti bilo, da Bulgaria nebudu pustila od svojega zahtjevanja i da sruženjem bude branila svoje pravo, jedno od osem članov stojeće bulgarsko društvo otišlo je iz Nisa prema domovini — Bulgariji. Poniž su Srbi giasa poslali bulgarcom, neg se spravlja, jerbo još letos srbi bulgarce budu jeli. Nē su znali kaj drugo, kak pogutnuti to nagrazanje, cil jim je bil, skrim predi za hrbtom ostaviti Srbiju. Oružje nē su imali nikakvo. Branitelj jim je bil Bog pak velika pažljivost. Poznato je to, da drugi balkanski boj se je tak započel, da predstraže su strēlale jedne, na druge. Tretji dan su već čisto pomalem mogli dalje iti: kad samo jedenput hitro počneju puške predjimi silno praskali. Nē im je bila druga pomoć, neg skim predi na orsačkim putu pod jeden most se skrili. Vuni su se predstraže pograbile i vidli su, da bulgari su pretrali srbe. Ravno su steli spod mosta vun ziti, da se i oni k bulgarcom prekloniju, kad su bulgari pred vnožna srbom počeli morali. Veliko strēlanje se čulo, cureli su doli od jedne i od druge strani. Nekoji su ravno na mostu postali i strahovitno s bludnemi rēmi preklinjali bulgarce, takodjer i grozili, da niti jednomu se nebudu smilovali. Pobrali su plezērcē, srbe su vraćili, bulgarce pak sprepekali. Pod mostom niti genuti, niti dihati su nećali. Kad su srbi iz mosta otišli, počeli su pod mostom dogovarati se, kaj budu

sad načiniti. Stihali su šepetali i dokončali se, da tu jim je življenje na lasi, moraju dalje iti, kak god bude. Da se već dobro zamračilo, poslali su jednoga smedsebe, naj pogledne ali je moći iti. Još je poslani bulgarec nē nazat došel, kad su se opet koraki čuli, jedna srbska banda je išla prek mosta. Jednoga srba su pogiasu spoznali skojim su se pobratili vu Nisu. Ravno je prepovēdāl, da samo zajimi treba iti, jerbo nemoreju još prek hatara biti, straza se još nē snjimi zisla niti pak vidla. Jeden vnogo penez imava priesebi k tomu pak veliku službu napraviju Srbiji, ako je dostigneju.

Pod mostom niti čmrgnuti je nē utal niti jeden, im su nē imali sobom jednu sablju ili jednu hrdjavu pušku skim bi se branili. Medtem toga stihali se dovlekel nazat poslanik. S dalka je videl, da vse njih stoji na mostu, ali je tak mislil, da su njegvi. Još se jako začudil, kak su se zaufal spod mosta vun dojti. Srbi su takaj neka opazili i dva su odmah proti jemu išli, on se hitro vu jarek hitil i med rakitjom skril. Nē su ga našli. Tak su se medsobom spomnali, da vuk ili pes je morat biti. Stēm je banda dalje se odpravila.

Kad je bulgarec videl, da more k svojim iti, odmah je išel. Povedal jim je, da nē dalko puške su razhičene, pajdaš pak su mu povedali, kaj su čuli. Videli su, da moraju dalje iti, tu je noć, sad je najvećka prilika. Pobrali su puške i nekoi patronaš. Na jeden brēg su se potegli proti zorju vu

jednu kolibcu, da se tam malo počineju. Komaj su se namestili, kad spaziju, da okolo dvajst srbov ide na brēg proti kolibci. Nēje bilo druge pomoći, kak opet dalje iti na drugi brēg na kojim je takodjer jedna kolibica stala i koj je puno bliže granice i dalje od srbov bil. Pažljivo su počeli se dalje vleći. S daleka su spoznali, da to su ravno oni, koji su na mostu stali i pogajali se ba njihovu kožu. Niti jednu rēč su nē pregovorili, neg su se samo stihali dalje zurili.

Druga kolibica itak je dalje stala, kak su mislili. Srbska banda kad je na brēg došla, taki je spazila, da tu je neščič hodil, a to su pak nē srbi mogli biti. Na respiter su počeli okolicu vizitirati. Za pet minut su već spazili bulgarce, Banda se hitro zajimi hit. Bulgari su takodjer spazili, da su je srbi našli i spoznali. Počeli su se još bolje trsiti, da skim predi dojednu do kolibice. Srbi su počeli rućati i strēlati. Bulgari su se stēm n kaj nē starali, morali su se zuriti. Zavrēmenu su došli gori vu kolibcu, koja je sdrēva bila napravljena. Taki su medsobom odlučili, da tu do zadnje kaple krvi se budu branili. Ako vre jedenput moraju, barem drago naplatiju srbom. Dva su se na najže spravili, jeden je pazil kaj dēlaju srbi, drugomu pak je zapoved bila dobro i bistro čitati na neprijatelja. K sakomu obloku je došel jeden puškaš, drugi pak su pazili na ogenj, ako bi se kaj vužgalo. Predi kak su se namestili, prebrōjili su patrone Sve skupa 260 patronov

I. Čoviečansko življenje.

Kada je gospodin Bog svijeta stvoril te je kamli svakomu stvoru trajanje življenja odrediti, pozval je nje pred svoj tronuš te je prvi pristupil osel, koj je stvoritelja ponizno zapital: »Anda, kako dugo ću ja imati na zemlji živeti?»

»Trideset i pet godinah« — odgovori Bog — »jeli ti je pravo?»

»Ah gospodine« — odgovori osel —

»to je dugo vrijeme. Promisli si samo moj nevoljni stališ: od jutra do kasno u noć trhe nositi, vreća žitom u melin nositi, za da drugi budu kruha imali; pri ciglaru zemlju i cigle raznašati, za da drugi budu si mogli kuće za stanovanje zidati; iz doline na brieg vodu nositi, za da si drugi na briegu žedju gase, a pri tom podnašati bodrenje na dielo jedino batinom po plećih, korbačom ili udarcem nogom u teštine; a za hranu zeleni štrikac, voščenk u ili plesnivo pokvareno sieno! Izпусти nekoliko godinah od onih, koje si za moj život odlučil.«

Na to mu se je Bog smiloval te mu je odredil samo dvadeset godinah na življenje, skojimi se je osel zadovoljil i utišeni otišel.

Za njim stupi pred tronuš pes tese duboko nakloni.

»Kako dugo hoćeš ti živeti?« — zapita ga gospodin Bog — »Oslu je trideset i pet godinah preveć — no, anda, ja mislim, ti ćeš šojimi biti zadovoljan.«

»Gospodine« — odgovori pes — »jeli je to tvoja volja? Promisli samo koliko ja moram biežati, to moje noge tako dugo nisu moguće podnašati; a stoprv, neka zgubim glas za lajanje a zube za griziti, kaj mi onda preostane, nego iz jednoga kuta u drugi biežati i mrčati?«

Bog je uvidel, da ima s jedne strane pravo, pak mu je snizil godine za život na petnajst godinah, skojimi se je i pes, kak prije osel utišel, te duboko se naklonivši otišel.

Sada je došel pred tronuš jopec, za da čuje trajanje svog življenja na ovoj zemlji, a Bog mu odmah veli: »No, moj dragi, ti ćeš valda rad trideset i pet godinah na toj zemlji živeti? — Ti netrebaš težko delati kak osel i pes, a k tomu si uvijek vesel i dobre volje, hranu pak imaš po svojoj volji i u izobilju, jer si ju samo vzeoš kada hoćeš, koliko hoćeš i iz kojega dreva hoćeš!«

»Ah gospodine« — odgovori jopec — »to sve se samo tako čini, ali je sve drugčije. Ako i prosena kaša iz oblakov deždji, kaj mi hasni, kad nemam žluc. Ja moram

uviek vesele skoke činiti, moram se kešiti za da se ljudi smiju, a ako mi onda za to pruže koju jebuku, ona je kisela ili mozbit i gupla. Koliko krat se za takovom šalom skriva žalost! Trideset i pet godinah to ja nisam mogući izdržati. Ti si vekvećeni i sveznajući otac, pak znaš, da samo pravu istinu govorim.«

Bog mu je na to bil milostiv te mu je podielil trajanje života samo na deset godinah.

Konačno na zadnje je Bog stvoril čovieka, te je i njega kak i ove prve pozval pred se, da mu odredi dužinu živovanja na zemlji. I čoviek je zdrav i vesel stupil pred tronuš, te je zamolil Boga, da mu odredi, koliko će godinah proživiti na toj zemlji. Gospodin pak mu reče:

»Trideset i pet godinah ćeš na toj zemlji živeti. Mislim, da ti je to dosta. Jeli si zadovoljan?«

»Oh, kak je to kratko vrijeme života!« — veli čoviek — »Kada sam si svoju kučicu sazidal i utredil, a moj ogeuj na mojem ognjištu gori, kada sam si vočke na mojem gruntu posadil, koje cvatu i sladko mi voće rode, a ja se pričmem veseliti nad udobnim životom, kojega sam si svojom marljivošću priredil, onda — ću morati umrieti! O Gospodine, produži vrijeme mog života!«

su imeli. Zatem su boga molili, pokušali su se i stēm svaki na svoje mesto otišel.

Banda pak svelikim kričom, larmom i zveseljom plazila na brēg. Znali su srbi, da bulgarci neimaju oružje, veseli su bili, da su se bulgarci vu ovu kerlētku spravili. Živio, kralj Petar! Vu ovi minuti sprozi se prva puška iz kolibice. S med srbov se jeden prekopicnul. Srbi postaneju, nēsu možli premisljivaju, drugoć prasne puška i opet se zruši jeden srbijan. Sad su spazili odkud letiju kuglje. Hitro su se nazat povratili i za kamenje skrili.

Jednu vuru je sve mirno i tiho bilo. Jedenput samo praskaju puške od svih stranih. Srbi su obkolili kolibicu. Bulgarci su samo onda strēlali, kad se štera glava skazala spod kamena i da su nē zabadav puškali stoga su znali, da tu i tam prestalo je strēlanje. Bulgarcom se još nikaj nē zgodilo, ali previdi tu, da na noć nemoreju ostati. Srbi pomoći sigurno bliže doideju i vužgeju kolibicu. Kad se zamračilo i dosta kmično bilo, ostavili su svoje mesto. Komaj su išli pedeset korakov, zišli su se sdrugom bandom. Strahovitno strēlanje i mercavanje se započelo. Od bulgarcov samo jeden je ostal živ. Hitro se je doli hitil med mrtve i doklam je grozno meravanje trajalo, potegel se je vu jeden grm. Odonut je videl, kak su četiri žive bulgarce svezali, peneze jim zeli. Ove su zvelikom krikom nazat tirali vu kolibicu. Po putu smirom su je tukli i grozili se jim, da je žive budu spekli. Tak je i bilo. Hitili su je vu kolibicu, koju su taki vužgali. Žalostni krič se je čul iz dervenoga stanja, vuni pak smēh i veselje. Za jednu vuru sve je vtihaulo. Srbi su otišli.

Vjntro, kad je sunce zišlo, vidlo je sgreto stanje i četiri zgorele bulgarce, koji su strahovitnom smrtnom morali poginuti. Znamenje, da človek je najveće divjo živinče na svētu. Takve strahote su se dogadjale na Balkanu, na diku dvajseti stotini.

»No dobro, neka ti bude« — odgovori vekivečni Otac — »ja ću ti još onih ostovih dvadeset godinaš pridodati.«

»To mi još nije dosta.« — odgovori čoviek.

»No dobro« — veli Bog — »dakle neka ti budu i one pesove petnaest godinaš.«

»Još mi je premalo.« — veli čoviek.

»Anda neka ti bude.« — veli Bog — »ja ću ti još i one jopceve deset godinaš pridodati, ali više nedobiš niti jedne.«

Čoviek je otišel, ali nezadovoljan.

Po tom dakle živi čoviek osamdeset godinaš. Prve trideset i pet su njegova čoviečanske leta, koja na hitroma projudu. U njih je zdrav i vesel, radi s voljom i veselo, te ga veseli život. Zatem dojudu one ostlove dvadeset godinaš, a mu bude svaki čas nekakov terh naprnut; on mora žito nositi, kojim se drugi hrane, a razni udarci i na cukavanja su mu za dielo plaća. Onda dojudu onih petnajst pesovih godinaš; sad sedi i leži po kutovih, mramra i nemože jesti, jer nema zube. A kada i ove godine projudu, onda dojudu konačno onih jopčevih deset godinaš. Sada je čoviek slabouman i bedast, čini nepromisljene bedastoće i postane spol i izsmiehivanje diece.

Em. Kollay.

Hamidie.

Vu celim zalostnom balkanskim boju najlepší ulog je imala »Hamidie« zvana izverstna turska laborska ladja od koje su se tak bojali srbi i grki, kak vrag svete vode, bolje su se bojali, kak od najvećsega ognja. Nišći je nē znal gde je, nigdi je nē bila, pak itak svigdi je bila gde su se je najmenje nadjali. Gde se je pojavila ova črna ladja, gde su se jeni sigurni stuki oglasili, tam je navēk jedna neprijateljna ladja dobila svoj dober pozdrav. Vnogiput se pripetilo, da su ju neprijateljne ladje čisto obkolile, vnoigiput su mislili, sad nam je vruke došla i kad su se najbolje tomu veselili, tak je zniknula, kak dabi vu morje bila vtunula. Jedenput je samo nestala i neprijateljne ladje serdito su telele vu svaki kraj ju iskat. Kad su ju na Medjuzemjskim morju iskali, onda je ona ravno sve grčke varaše poredu bombardirala, kad su se tam požurili, već su opet naprazno mesto došli i takov glas dobili, da negdi oko Južne-Italije se muči bez lapora. Nastalo je veliko veselje. Odmah zanjom. Sad ne vuđe, ako jezero vragov ima. Bez lapora nemore se iti skitat na odprto morje; vu Italiji pak nedobi lapora, im staljanom je još nē prestal boj vu Tripolisu. Čelo ratno brodovlje leti, da lu vlovi. Sve morske šuplinje pregledneju, svako tajno i skrito mesto poiščuju, čelo morje obhodiju i Hamidie ladju nigdi najdeju. Kad najbolje lēčuju zanjom pomorju, dobju iskreni telegram. da Hamidie je vu Alexandriji tam se muči bez lapora, nemore dalje iti, jerbo vu Alexandriji neima lapora. Čelo ratno brodovlje sdugim nosom odide dimo, opet su spred očma sgabili črnju ladju.

Hamidie nēje ostala mirna. Počula je, da srbi soldaćiju i municiju voziju pod Szutari. Jedna kmična noć je ravno dosta bila, kad je predi potajnom putu dosta lapora prebavila, da znanke spod Alexandrie. Smed pozornih ladjih tak je odista, da nišći je nē spazil. Poldan je bilo, srbi su ravno počeli soldaćiju pred Szutariom na brēg voziti, kad spaziju na obzoru črnju ladju. Sdalka su vidli, da ravno proti jim ide. Neprijatelj je spoznal, kakva nevolja se preblžava i za jednu sekundu od vusta, do vusta ide strašen glas: Hamidie, Hamidie! Dvja stiska se započela na ladjah, svaki je steli skam predi vuđti. Officire su već nē steli poslušnuti, zabadav su kricali i zapovēdali. Sdvojenom letnoćom su pustili doli čune, koji kak su do vode došli, odmah su se zagrabili. Jedni su vu morje poskakali i onak su steli na brēg dojti. Ovi svi su se potopili. Drugi su sgolani sabljami leteli na mašiniste neg bliže brega spraviju ladje, siromaki nē su znali, da velike ladje ne moreju do brega, trideset četerdeset metrov pak je nē vredno dalje iti. Krič, zijanje, larma, pluskanje se počme, osobito pak, kad prvi stuk pukne. Prva kuglja je prek ladjih odletela. Na bregu stojeći soldati, pokedob stuke nē su imali, nēsu mogli kaj drugo začeti, kak veliki krič napraviti i spuskih strēti. Hamidie se kuražno preblžava. Druga kuglja je prekratka bila, pred ladjami se zabušila vu morje. Nato postane Hamidie. Tretja kuglja je već dobor nacišana bila, takodjer i pollašnje. Najpredi su krova s čistili šrapneli. Na hiljada falatov sirom rezpočena kuglja strahoviten posel je zveršila. Za tri minute nēga bilo živoga človeka

na krovu, samo mrtvi i koji su vumirali. Ovi su bili srečni i blaženi. Jerbo zatem vu jednim vremenusu počeli na brēg strēlati i goreće bombe spuščati na ladje. Jedna ladja za drugom se vužgala, strahovitno je bilo gledati goreće ljudi i vu morje skakati. Na ladjah su još bili soldacki konji i vnogo rogovnate marhe. Vu peklju je nē takva buna, kakva je na ladjah nastala, kad su počele goreti. Velika sreća je posluzila, srbov da iz Hamidie ladje nēsu spazili na bregu nekoju jezero metercentov municije i dinamita, jerbo ako bi vu municiju bili strellili, na čeli okolici ne ostane nikaj živoga, niti pak jedno stanja.

Doklam je neprijateljno ratno brodovlje glas dobilo, kaj se pripetilo pod Szutariom, Hamidie se već opet tak skrila, da niti ptica ju nebi bila mogla najti. Ostavila zasobom tri goreće ladje, na stotine mrtvih i svoj vitežki glas, celomu svētu.

Fondajte gusenice po zimi.

Koji gorice i sadovnjake imaju, koji sradostjom povaju sadovno drevje, samo oni znaju, koliko brige imaju sgusenici, samo oni vidiju i znaju koliko kvara moreju gusenice jedno protulelje zrokovati, ako se na hiljada komadov navaliju na sadovno drevje. Više kvara moreju napraviti, kak zmrljavica, veter ili tuča. Ako se i mine elementarna nevolja sadovnjakov, itak plačuć gleda gazda, kak se mu drevje uništi, ako nemari i znemarsčnom dopusti, da se gusenice po drevju rezširiju. Zabadav se potlam stužavlje i čose gospodar kad jedenput na protulelje ili poleti gusenice tak poždereju listje i cvēta, da drevje čisto goi stoji. Vu takvim položaju već neima pomoći, jerbo onda već sve slobodno proba, za ono leto sadovni plod vise nedobi.

Vnogo predi je potrebno se pobriniti, da unistimo gusenice. Za ov posel je najlepše vrēme jesen i zima. Vu ovi dobi leta čuda fletneše je moći to delati i kaj je važneše, čuda čisteše je moći drevje zezati od gusenice. Sveksinomama junius meseca se sve gadne stvari rezširiju po drevju. Vu ovi dobi lēčuju sim-tam od drēva, do drēva matuli i čele skrajine zavzemaju i samo tam se nastanju, gde po vremenu mlade gusenice dober živiš imaju i najdeju. Matuli na stotine jajčah ostaviju po listju i proti zimi je zapleteju tak, da suhoga lista nikakvi veter nemore iz drēva doli stepsti.

Ove gnježde po leti teško bi bilo moći iz listja vun odebrati, ali kad jedenput na jesen listje doli scuri i drevje golo ostane, sdalka je videti gde je taj gad zapleteni, marljiv i spameten gazda vu ovim vremenu počme se proti gusenicom braniti. Doli pobere skup zapletene gnježde vu kojih su od zime zadrevenile mlade gusenice i čekaju toplo protulelje, da se oživiju.

Iz drēva doli pobrane gnježde je najbolše i segurneše odmah skuriti.

Po zimi gusenice fondati je dečinje delo, to svako dēte mora delati. Nēje smeti dakle ov posel naprotulelje ili na letu ostaviti, kad niti napolovicu nēje moći tak zezati od ove nevolje drevje. Po zimi je to puno smenjšim stroškom moći napraviti, kak po leti. Po zimi je itak gospodar skotrom bez posla i vnoigiput si poželi nekakvo delo, naj se u ovim vremenu povrti na vrt vu sadovnjak, naj se malo okolo sadovnjaka zadržavlje, dobro mu bude trud plaćeni.

Istina, da samo tak ima ov posel vrdnost, ako svaki gazda se brini i trsi gusenice sfondati. On gazda se nemore obraniti sadovnjaka, koj takvoga nemarnoga suseda ima, koj neće gnjezde obrati, jerbo kad su gusenice na susednim vrtu već objele drevje, splaziju prek na drugi sadovnjak pak i tam uništiju sve. Da takov kvar nepostigne nikoga, zato je odredil zakon, da obćinsko poglavarstvo mora na stroške onoga, koj neće to delati, drevje od gusenice scistiti, nemarcu pak kotarskomu sudcu najaviti.

Spameten i marljiv gospodar ne bude čekal, da vu ime zakona obćinsko poglavarstvo bude to na njegve stroške odredilo, neg skim predi sam sverši ov posel jerbo zna, da ov mali posel dobro mu bude nagradjeni.

Dobro je stareše drevje stupim nožom postrugati, jerbo pod starom korom takodjer na hiljada gusenice ili jajcah nahadja. Doli postruženo smetje odmah treba skuriti.

Koj gazda se ovak brini za svoj sadovnjak, njemu veliko veselje prevavi on plod, koj se po čistim drevju nahadja.

Dakle pazte gospodari, da ov mali i lekki posel ovu zimu nebudete zamudili.

KAJ JE NOVOGA?

— **Ferenc-Jozsefa jubileum.** Decembra 2-ga je minulo šestdesetpet lét, kak je Ferenc-József vladar nastal. Četerdeset-osmoga decembra 2-ga se V. Ferdinand zahvalil i on dan Ferenc-József na njegvo mesto stupil. Nam je toliko žalostno bilo vu ovim pripetenju, jerbo se Ferenc-József né dal s magarskom koruncem koruniti i mi magjari čekali smo morali na ov dogodjaj do 1867-ga leta. Od potlam, kakti najpravični apostolski kralj kraljuje nad Magarskom zemljom. Vu Zagrebu su takodjer obderžali ov dan. Mešu je sam Bauer nadbiškup koadjutor služil. Po svih školah je svetek bil.

— **Bavarski kralj vu Sárváru.** Baron Leonrod Vilmos, III. Lajos bavarskoga kralja prvi činovnik minuće dane je vu Sárváru bil i obćal je obćini, da kralj i kraljski dvor majuša meseca vu Magarsku dojde i nekoi tjeden hoće na svojim imćku se zabavljati. Sárvárski stanovnik s velikom paradom budu čekali kralja.

— **Najstareša grofoska familija.** Najstareša grofoska familija vu Magarskim orsagu je grof Erdődyova. Kak iz Pötyéna pišeju sad je oblužaval vu galgoćkim kaštelju grof Erdődy Imbra i njegov obitelj četristo léticu.

— **Daruvanje.** Za pluća boleće siromake se je vu mrazentimartonski fari 10 K 63 fill. skupa zbralo.

— **Nesreća željezničkoga činovnika.** Valkai Istvan pred nekojem letom je na sabadku kolodvoru zveršaval službu. Jednput je pod gibuci vlak opal i sgubil je jednu nogu. Potlam kakti portaš je služil na kolodvoru. V pondeljek je opet pod vlak došel koj mu je i drugu nogu odrezal. Vnogo krvi je sgubil i buk je drugi dan vjtro vumrl.

— **Nesrećen obitelj.** Vu Paderborn varšu jednoga Welzen zvanoga činovnika osem dece je vumrlo vu dfteritnu. V nedelju tjeden su pokopali troje dece, koji su svi tri leden dan vumrli. Drugi dan su još četiri sbetežali, koji su za tri dni vumrli. Na zadnje je i osmi sbetežal i takodjer vu-

mrli. Nesrečni roditelji vu jednim tjednu sve osem dece su sgubili. Najstareši je trinajst lét bil star, najmlajši pak poldrugo leto. Roditelji od velike žalosti su zbetežali.

— **Bombe iz zraka.** Alfonz spanjolski herceg skorom je život sgubil. Vives kapitanom na jednim monoplanu su iz Tetnana vu Asilu steli odleteti. Kad su je arabi spazili, strahovitno su počeli nanje strélati, ali kugle su nē trofile. Herceg i kapitan su bombe hitali doli itak su srećno došli vu Asilu, gde su je s velikom paradom čekali.

— **Neveren put Vedrineza.** Austrija-Magarska nēje stela Vedrinez zvanomu francuzkomu zrakoplivcu prek Austrija-Magarske leteli vu Szrbju. Vedrinez nēje postluhnul zapoved i kad je do Pétervára doletel iz festanga štuki su počeli nanjega strélati. Poleg toga se zrak tak sbunil, da Vedrinez je skorom se vu zraku prehitil. S velikom mukom je trijezero metrov visoko odletel prek Pétervára vu Belgrad gde je srećno na zemlju se sel. Vedrinez je sad jako srdit na Austrija-Magarsku.

— **Dvě žene.** Još marciusa meseca si je zenil Heil Henrik remenar Jankula Mariću. Za par tjednov po zdavanju stupi vu sobu jedna stara baba. Od mlade ženske taki zapita: »Gde je moj muž?« »Ja nepoznam vašega muža, pak kak to, da ravno primeni ga išćete?« — »Jerbo sem pozvedila, da tu stanuje!« Heilovica je mislila, da nekakva nora ženska je zabiđdila knjoj i ravno je stela za pomoć kricati, kad dimo dojde muž. Siromak skorom je omedlel, kad je starovičnu žensku spazil i samo tuliko je mogel pregovoriti: »Kaj ti još živis?« — »Vidiš da živim i pritebi hoćem ostati!« Kad je to Heilik nē stel prevoliti, baba je odišla na policiju i prejavila muža Heilika su zaprlil. Stēm se brani, da je mislil, kaj mu prveša žena već zdavnja je pod zemljom.

— **Mali zrakoplavec.** Mezei Pavla deset lét star dećec na Köncsőg pustari splazil je na jeden kup slame i sobom je zel staru ambrelu. Odprl je staro blago i stēm je skočil doli iz slame. Ambrela se obrnula i dećec je tak nesrećno opal na jeden spicasti kolić, da se je čisto prek prebodnol.

— **Umorstvo.** Gennarz Ferenc tridestijedno leto star oberleitinand minući petek vu Gradiški strelil se i na tretji dan vumrl. Vu Szegedu se rodil gde mu još i denes roditelji živiju. Zroka nišći nezna, zakaj se je skončal.

— **Obćina vu plamnu.** Vu Krasznahorka obćini vuzgala se Bakos Jozefa hiža. Vu strahovitnim vjtru za kratko vrēme trideset i devet hiž ktomu pak još četerdeset gospodarskoga stanja je zgorelo. Katolička cirkva i škola se takodjer vu plamnu uništila. Ognja su samo proti jutru mogli potišiti. Istragu Matyuga Emil kotarski sudec vodi. Po prikli 190 jezer korun je svega kvara, od toga malo bude povrjeno, jerbo samo nekoi su imeli osegurano stanje.

— **Još je nē prestari.** Ova čuda se vu Pazdeć obćini pripetila. Hrubí Mihajl osemdesettri leti star bogat gazda pred leto danom je doveć nastal. Od žalosti je zaustil gospodarstvo i svaki je mislil, da starec se već navolil z vet. Jednput se samo premenil, počel je starec nazat se veseliti i zabavljati. Stanovniki nē su se mogli dosta prećuditi, kaj je nastalo starcu. Nē su morali dugo čuditi, sad već znaju. Hrubí Mihajl decembra trećega podrugoc se je oženil,

zel si je Hreha Anu osemnajst lét staro devojku.

— **Štuki vu zraku.** Iz Londona pišeju, da na jeden aeroplan dva nove stuke su složili. Aeroplan osemsto metrov visoko se zdigel i odonut je dvajstuput vu cil strelil, na dva i pol meter debeli ocel. Jednaststuput je trofil vu cil.

— **Noroga trgovca krvoločnost.** Tóth László szatmárnémetiski svinijski trgovec hitro je obnored, pograbil je revolvera, strelil je ćerku, zeta i Zsigmond Šandor tamošnjega stanovnika. Kad je to sgotovil, odrezal si je sinjaka. Svi su vumrli.

— **Zaklali su žandare.** Vu Lendvákirály obćini već pred mesec danom su zaklali dva žandare. Žandare su nekak vu jedno klet dobili i kak su nuter stupili četiri pet krvotokov sekirami su je zatukli. Žandari su pozvedili, da jeden Hány Antal zvani soštar je nato nagovoril krvoloke, koje su još niti denes nē mogli vloviti. Tak se čuje, da po šumah se skitaju i kad vu stero obćinu dojdeju, stanovniki je neufaju izdati, jerbo su straho pred njimi.

— **Plebanuš kojega sekirami čekaju.** Kolinfalva obćine rimo katolički stanovnik čisto su se sbunili proti novomu plebanušu. Bivšega plebanuša Komar Viktora veķša oblast je premestila vu jednu drugu faru i sbliznje fara su jednoga mladoga kapelana imenuvali vu Kolinfalva za plebanuša. Stanovniki su jako radi imeli prvešega svećenika i višeput su zanjega prosili, naj ga jim ne zemeju. Ali to je sve zabadať bilo. V sředu bi bil moral novi plebanus na svoj stališ oditi, ali nē je mogel, jerbo tamošnji stanovniki pograbili su bote, sekire, kose i rasuhe i tak su vuni na hataru čekali novoga plebanuša, drugi pak su obkolili farofa i nē su pustili prvešega vun. Sad je kotarski sudec više žandarov poslal vu obćinu, koji na red paziju.

— **Pojahal ga je vlak.** Blizu Arada prek željeznice je stel tirati Göncöl József rékási gazda. Kak je na sinje dotiral, doletel je brzovlak i tresnul je kola, koje je jeden kilometer dalko pred sobom rival. Göncöl je vumrl. Sinka Istvan biroš pak se na smrt oranil. Vlak je obedva konje na falacke scēhal.

— **Na smrt odsudjeni soldat.** Iz Szarejeve pišeju, da Zajček Lipot soldata su na smrt odsudili. Zajček je jednoga koćiša zatukel, porobil ga je i mrtvo telo zakopal. Sud je još nē potvrđjeni.

MEDJIMURSKI KOLENDAR

ZA LJETO 1914
CĚNA 50 FILL.

KAK SVAKO LJETO, I LJETOS SMO SE ŽURILI, DA SKIM PREDI DOBITE V RUKU MEDJIMURSKI KOLENCAR. LJETOS JE PUNO VEĀSI I SVUN SVAKOJAĀKIH LEPIH PRIPŌVESTIH I SLIKE SE TAKODJER NAJDEJU VU KOLENDARU

DOBIVA SE PRI IZDATELJOM:
FISCHEL FÜLÖP

STRAUSZ SÁNDOR
KNJIZARI VU CSÁKTORNYA

Gabona árak. — Clena žitka.

mmázsa	l m.-cent.	kor. fill
Buza	Pšenica	18 00 —
Rozs elsőrendű	Hrč	13.50 —
Árpa	Ječmen	12.50 —
Zab	Zob	13 00 —
Kukoricza	Körutza sube	12 20 —
Fehér bab új	Grah bab	16 00 —
Sárga bab	• žuti	13 00 —
Vegyes bab	• zmešan	12 50 —
Kendermag	Konopljenoseme	17 00 —
Lenmag	Len	18 00 —
Tökmag	Košice	23 00 —
Bükköny	Grahorka	15 00 —

Őn megtakarít

babkávét egy kis adag „Franck“ hozzáadásával. — Ezen előny abban keresendő, hogy a „Valódi“ :Franck: a babkávét ízéhez az itt rendelkezésre álló összes pótlékok között a legjobban hasonlít.

Mag. em. 80/26118

Sirolin
"Roche"
orvosi ajánlva a légzőszervek mindennemű megbetegedése ellen.
tiűdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvélýkórja ellen.
Kapható minden gyógyszerárterében. Egy üveg 400 Korona.

Csáktornyan, Wlassits Gyula (16) utca 21. számú emeletes „Szakonyi“ ház, a szentatóg ki-nyúló nagy belsőséggel együtt szabad kézből, jutányos áron

eladó.

Felvilágosítást nyújt
DR. BRANDIEU SULOVS ORVOS
MURASZOMBAT (Városny.)
Közvetítőt keresek.

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy **Antonovics József úr Deák-utcai házában közvetlen a mészárszék mellett**

fűszer- és csemege üzletem megnyílt.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, kötelességemnek fogom tartani igen tisztelt vevőimet úgy mint azelőtt, ezentúl is szolidan kiszolgálni.

Kiváló tisztelettel:
MRÁZ J.

A Stross ferdinánd-féle első pettaui vegytisztító- és festőintézet

elvállal mindennemű férfi- és női ruhát, szövetet, függönyt, szőnyeget vegytisztításra vagy bármimó színre való megfestésre.

Átvételek a fióküzletben: Stöger Katalin kisasszonynál Csáktornyan, Vasút-utca 10.

Ugyanott levétetnek a **pettaui városi gőzmosóda** részére fehérneműk és bármilyen ruhák mosásra és vasalásra.

Pontos olcsó kiszolgálás!

Egy jó erkölcsű fiú

tanulónak felvétetik

FRIEDRICH ZSIGMOND kereskedésében :::: **PÖBSTRAU.**

üzleti berendezés, mely áll rőtös és fűszer állványokból, pultok és kaszszából

olcsón eladó. Megtekinthető **BRUST JÓNÁSNÁL :::: KISKOMÁROMBAN.**

MURASZENTMÁRTONBAN egy jóforgalmú **vendéglő és mészárszék** haláleset miatt eladó.

Özv. filo Vincéné Muraszentmártón.

HIRDETÉSEK
FELVÉTTETNEK E LAP KIADÓHIVATALÁBAN!

Wotan Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótzálas lámpa. Huzott drótzállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanyeszerővel üzletekben, villanytelepekben és a **MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél,** Budapest, VI. Teréz-körtől 26. Gyár-utca 13.

Progress egészségügyi cigaretta hüvely és papír anconarcotice vattával ♦ Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SANDOR) papirkereskedésében Csáktornyan

775/913. sz. végrh. Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaki kir. járás-bírósnak 1913. évi V. 461/1. számú végzése következtében dr. Reményi Zoltán ügyvéd által képviselt dr. Iván Zabukovšek javára 400 K s jár. erejéig 1913. évi július hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1700 kor.-ra becsült következő ingóságok u. m. lovak, tehén, sertés, pajta, ól, széna, kocsi, kukorica-góré nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. járás-bíróság 1913-ik évi V. 461/2. sz. végzése folytán 400 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi január hó 6-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 86 kor. 05 f-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Muracsányban alperes házában — beszámítva a fizetéseket — leendő megtárlására

1913. évi december hó 17-ik napjának d. e. 10 órákor határidőül kitzetelik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni. Ezen árverés az eddigi összes foglaltatók érdekében szintén megtárlatni fog.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Perlak, 1913. dec. 2.

778

„Hungária Bank“

részvénytársaság Budapest, IV., Koronahereg-utca 13. szám.

Legelőnyösebben kamatoztattakarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára. Gabonaneműeket, takarmányfeleket a legelőnyösebben vesz és elad bizományban.

Saját érdeke!

Karácsonyi bevásárlása előtt tekintse meg mindennemű játék-, kézimunka-, ingek-, férfi- és női divatcikkek-, utazótáska-, szőrmeáru-, diszmű-, szőnyeg- stb. stb. nagy rak-táramat. Minél számosabb látogatást kér

786 2-4

Berger Simon divatárú kereskedő Csáktornya, Deák-utca.

A Budapesti Helytörténelmi Társulat védnöksége alatt álló BUTORCSARNOK

716 7-16

Szövetkezet

mint az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, Budapest, VII. József-körút 28. (Bérekocsis-utca sarkán), Budapest, VIII. Üllői-ut 18. állandó

lakásberendezési kiállítása

nyitva reggel nyolc órától este nyolc óráig. :::: Beléptidj nincsen.

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rakóci-utca híze broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti

vapna.

Koji treba za zidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz naj-falešu cenu. Koji treba cieli vagon dobi vapno čisto fal.

Tržim takaj razičepana suha bukova drva i lapora na vagu.

648 40-4

Szép, új, fosztott

libatoll, gosečeperje,

valamint pormentes tyúktoll olcsón kapható

Lépo, novo, čehano

takodjer kokošinjeperje čisto od praha za fal cieniu dobiva se pri

HOFFMANN IGNÁCNÁL :::: Csáktornyan, Hunyady-utca 15. (Dornik köteles-féle ház).

HOFFMANN IGNACU :::: Csáktornya, Hunyady-utca broj 25. (Dornik vozara híza.)

Egyenruhák

tisztek, katonai hivatalnokok, önkéntesek, vasúti- és postatisztek, tűzoltók, erdősz-tisztek, pénzügyőrök és mindenrendű egyenruhát viselő testületek részére a legjobb és legegységesebb kiállításban.

A magas kormánytól több ezer katonai fegyvert vettünk át, ennél fogva ezen kitűnő fegyvereket rendkívül előnyös árban szállíthatjuk és pedig:

Kropatschek fegyverek 1 drb teljes jó Kropatschek csendőrségi fegyver 20 K, 1 drb szob fegyver 25 K, 1 drb ideális szép fegyver 30 K, 1 drb Kropatschek szorony 1 K, 1 drb fegyverszij 1 K, 1 drb fegyverszj szélesebb és jobb 2 K, 1 drb deréksz. táskával 3 K, 1 drb töltény-táska 3 K, 1 drb életpötlény 10 f, 1 drb vaktöltény 10 f, 1 drb csavarrúhoz nyelű 20 f, 1 drb lörlövás fegyvertisztításhoz 20 f.

TILLER

MÓR ÉS TÁRSA

csász. és királyi udvari szállítók

Budapest, IV. ker., Váczi-utca 35

Pompás polgári ruhák

a legdivatosebb és legszövetkezőt, kitűnő szabású által a legmegyszerűbben elkészítve, a jelenlegi nehez pénzügyi viszonyokhoz irányítva olcsó árak mellett, mindegyik Korbú **DISZMAGYAR RUHÁK, legszebb liberiák.**

746 10-4